

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ
HIVATAL ÉS NYOMDA

Cluj-Kolozsvár, St. Barón
Pop. (Brassai-utca) 10
Fon: Szerkesztőség
Hivatali — 977
Sz. N. Sz. — 558

A kéziratok kizárólag a
szerkesztőségnek cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza

UJ KELET

ESTI-POLITIKAI-HAFTLAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Romániában	
Egész évre	— 620
Félévre	— 320
Negyedévre	— 170
Egy hónapra	— 80
Egy szám ára pályaud- varon és vidéken is 3 lej	
Bukarestben	— 3-50
Csehszlovákiában	
Egy hónapra	— 25 ct
Egy szám	— 1-50 ct

Cluj-Kolozsvár * VII. évfolyam * 22. szám

Igazgató: SZÉKELY BÉLA

5684. Sebat 23 * 1924 január 29 Kedd

Az angol békepolitika

Alábbi cikket Philip Snowden, az angol munkáskormány pénzügyminisztere írta egy bécsi lapba. Snowden egyik legzimpatikusabb és legmarkánsabb egyénisége az új angol kormánynak, akinek véleménye döntő befolyással lesz Anglia politikájára.

Az angol Labour Party nemzetközi az ő célja. Ez azonban korántsem jelenti azt, hogy nemzetetlen is egyuttal. A párt éppen azért internacionalis, mert nemzeti. A párt teljes egészében felismerte, hogy a mi modern napjainkban a nemzetek létfeltételei nagymértékben függenek azoktól az internacionális kapcsolatoktól, amelyben az illető nemzet a külvilággal van. Az összes nemzetek egymásra vannak utalva és sorsuk megfélelbezhetetlenül közös. De talán nincsen egyetlen országa a világnak, amelynek jóléte annyira függene más országoktól, mint Nagybritannia. El kell tartanunk egy lakosságot, melynek száma messze túlhaladja azt a mértéket, amelyet az ország természeti erőforrásai eltarthatnak. A nyugtálló külkereskedelem tehát élet-szükséglete Nagybritannia lakosságának. Szükségszerűleg kívánunk kell tehát a többi országok gazdagságát és boldogulását, hogy módjukban álljon gyáraink produktumait megvásárolni, vagy ellenértékül termelésük fölöslegét átengedni. Azt lehetne mondani, tulságosan materiális oka van a Labour Party nemzetköziségének. Ez azonban nem az egyetlen ok, vannak ideálisabb, emberibb indító motívumok is. Az angol demokrácia számára a háboru a legborzalmasabb és legbűnösebb emberi jelenség. Pótolhatatlannak tartjuk azt a veszteséget, amelyet a háboru okozott emberéletben, de pótolhatatlannak tartjuk azokat a horribilis befektetéseket, amelyeket az európai népek az újabb háborus készülődésekre fordítanak. Ezeket az összegeket mindenütt a népesség szociális helyzetének megjavítására kellene fordítani.

A Labour Party tökéletesen átérzi, hogy a nemzetközi nehézségek leküzdéséhez nemzetközi együttműködés szükséges. Ezért helyez olyan nagy súlyt rá, hogy az összes többi országgal barátságos viszonyt létesítsen. Azt mondtam, az összes népekkel és ez azt jelenti, hogy nem szabad külön szövetségeknek és barátságoknak létezniük. Az ilyen szövetségek provokálóan hatnak. Kikényszerítenek ellenséges hatalmi csoportosulásokat és szövetségeket, amelyekről aztán azt mondják, csupán a védelemre alakultak és nincsenek agresszív szándékaik. Az ilyen külön szövetségek elkerülhetetlenül sürölődásokhoz és támadásokhoz vezetnek. Felkeltik a félelem és féltékenység érzését, háborus előkészületekre inspirálnak és rendszerint háboruval is végződnek. Ez a magyarázata annak, miért helyezte a Labour Party programja élére, hogy küzdeni fog minden külön paktum és alliance ellen. Nem akarjuk tovább folytatni azt a játékot, amelyet eddig az egysúly politikájának neveztek Európában. Épp ezért a Labour Party tántoríthatatlan híve a népszövetség gondolatának. Teljesen tisztában van vele, hogy a népszövetség mai formájában nem elégtető, de nem akarja mellőzni ezt az intézményt, hanem inkább kiépíteni és megjavítani, amíg csakugyan a népek szövetsége lesz, amelyben a világ összes nemzetei összetalálkoznak. A Labour Party továbbá azon a véleményen van, hogy az államok külpolitikája és a nemzetek egymásközötti tárgyalásai a legnagyobb nyilvánosság előtt kell hogy történjenek. Annak a nemzetnek, amelynek csak békés céljai vannak és nem rejteget sötét agresszív terveket más népek ellen, nem kell félnie attól, ha politikája mindenki előtt ismeretes. A nyilvános diplomácia minden gonosz tervet csírájában fojtana meg.

Az angol munkáskormány mindenesetre feladatának fogja tekinteni az angol érdekek megvédését. Am nincsen egyetlen valódi angol érdek, amely ellentétben állna valamely más

állam igazságos és józan ambíciójával. A Labour Party legfőbb ideálja, hogy végre bekövetkezzék a világ teljes leszerelése egy általános megegyezés alapján. Semmiesetre sem fogja azonban önmagát teljesen lefegyverezni, hogy ilyenformán szabad prédája legyen más népeknek, de megszakítás nélkül fog dolgozni azért, hogy a fegyverkezések nemzetközi szerződések által korlátozassanak és boldogan fogja köszönteni a napot, amikor a nemzetközi konfliktusokat döntőbíróóságok fogják elintézni, anélkül, hogy a háboru halálos és meddő eszközeihez kellene nyulni.

Ezek azok az ideálok, amelyekért a Labour Party küzd. Az egyes konkrét problémák megítélésénél csak ezek a szempontok vezetnek bennünket. A háboru befejezése óta programunk legfőbb célja volt Európa megnyugtatása. Európa jelenlegi helyzetében ter-

mezetes következményét látjuk az elhibázott békeszerződéseknek. Ezek a szerződések szétrombolják gazdasági kapcsolatokat és nem adtak újakat helyükbe, a nacionalizmust tulzott jelentőséghez segítették, új féltékenységeket és antagonizmusokat teremtettek, új hatalmi csoportosulásokat szültek, amelyeket folyton erősebb katonai készenléttel kell alátámasztani, egyszóval a mult nemzetközi konfliktusainak okait nemcsak hogy nem csökkentették, de lényegesen szaporították. A Labour Party épp ezért ismételt ny kifejezést adott annak a meggyőződésének, hogy a békeszerződések gyökeres revíziójára, Európa megnyugtatására és a gazdasági jólét helyreállítására szempontjából, multhatatlan szükség van. A Labour Party őszintén kívánja Európa újjáépítését és minden rendelkezésre álló erővel dolgozni fog ezért a magas célért.

Poincaré még a választások előtt lemond

Barthou lesz az új miniszterelnök. Viharos vita a francia parlamentben a frankzuhanásról. Franciaországot valójában lerontásával akarják a Ruhr-vidék kiürítésére kényszeríteni

Berlin, január 28. Párisi jelentések szerint Poincaré környezetében az a felfogás, hogy a miniszterelnök már nem bírja a közélettel járó fáradalmakat. Poincaré valószínűleg még a választások előtt lemond. Ezzel kapcsolatban sok szó esik Barthouról, a jövótelti bizottság elnökéről, aki az utóbbi időben rendkívüli tevékenységet fejt ki, melynek az a célja, hogy magára vonja a közfigyelmet. Azt hiszik, hogy Poincaré visszavonulása esetén Barthou lesz Franciaország új miniszterelnöke. Ezt a lehetőséget hamarosan bekövetkezhetőnek tartják s azt hiszik, hogy Poincaré napjai meg vannak számlálva, ha még többséget is kap a frankjavításra szolgáló rendszabályok feletti vitában, mert a Poincaré-kormány már akkor megbukott, mikor Angliában a munkáspárt került uralomra.

(Páris, január 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Poincaré a kamarában a pénzügyi javaslatok vitája előtt beszédet mondott, amelyben megállapította, külföldi elemek indították háborut a frank ellen, hogy ezzel kényszerítsék Franciaországot a Ruhr kiürítésére. Javaslatára a kamara kézzelmezzel általánosságban megszavazta a törvényjavaslatokat, amelyeknek részletes vitáját Bokanowsky, a pénzügyi bizottság előadója nyitotta meg. Szerinte a frank zuhanását a kereskedők okozták, akik külföldi vásárlásaikat nem siettek lefedezni, mert besszre számítottak a külföldi devizákban, különösen fontban és dollárban. Az angol kereskedők azonban a frank gyöngülését várták, amit

a német bankok spekulációja meg is hozott,

hangy külpolitikai nyomást gyakoroljanak Franciaországra. A frank spekulatív gyöngülését mímsem bizonyítja jobban, mint az, hogy az angol font árfolyama megszünt emelkedni, amikor köztudomásúvá lett, hogy a kormány erős rendszabályokat tervez.

Lafont kommunista képviselő: A font sterling Poincaré beszéde után ismét fel-szökött.

Poincaré: De az önök obstruálására ismét esett.

Lafont: Ne tessék tréfálni.

Bokanowsky (folytatja): A frank iránti bizalmat csak úgy lehet helyreállítani, ha minden tartós kiadásra megteremtjük a tartós bevételt is. Azonkívül a legközelebbi költségvetésben gondoskodni kell a francia államadóság törlesztésére is, mert

a pénzügyi szanálás visszaadja Franciaország politikai szabadságát.

A tervbevetett rendszabályok és az új pótdók nem fojzák az átalakulásokat befolyásolni. (Élénk ellentmondás és nyugtalanság a baloldalon.) A javaslat elfogadása esetén az árak legfeljebb három négy százalékkal fognak emelkedni, de ha e vetk a javaslatot, akkor leg-

alább negyvenszázalékos drágulással kell számolni. A kamarának okvetlenül el kell fogadnia a csak ideiglenes kényszerrendszabályokat, mert különben az egész francia gazdasági élet tönkremegy.

Taittinger republikánus szocialista képviselő nem tudja megérteni a kormány váratlan nyugtalanságát a frank esése miatt, minthogy nemrég még arra gondolt a kormány, hogy a

kétéves költségvetés

bevezetését fogja javasolni a kamarában.

Poincaré: De azzal a feltétellel, ha a költségvetésben szabályozva lesznek azok a kiadások is, melyek fedezéséről a békeszerződések gondoskodnak.

Taittinger: Éppen ezért nagy a nyugtalanság, mert azt követelik a francia adófizetők, hogy ők fizessék a jövóteltet a német adófizetők helyett. Nem kell-e attól tartani, hogy egy szép napon azt fogják mondani Franciaországnak, hogy saját maga is elő tudja teremteni az elpusztított területek újjáépítéséhez szükséges összegeket? (Élénk tetszés.)

Poincaré: Tiltakozom e szavak ellen, melyek akaratlanul is fegyvert adnak ellenségeink kezébe!

Taittinger: Nagyon csalódtam a kormány javaslatában. Poincaré, aki valamikor erősen küzdött az adóprés ellen, most

az inkvizíciós rendszabályok egész sorozatát

akarja alkamazni. Ennek általános elégtelenség lesz a következménye. Kérem a kormányt, miért nem tált idejében megfelelő módot a frank védelmére? A pénzügyminiszter éppen a legkritikusabb időben elutazott. Véleményem szerint a frank árfolyamát a kormány csak úgy tudja megvédeni, ha dollárkölesont vesz fel Amerikában.

Poincaré: Sajnos, az ön véleménye még nem elegendő ahhoz, hogy a dollárokat megtaláljuk. Ön szemünkre veti télt-nségünket. Nehéz lenne elsorolni, mi mindent csináltunk.

Taittinger: Az adólevonások elleni rendelkezések csak a kisjövödelmü adófizetők fogják sújtani. A nagytöke már megfelelően gondoskodott a maga érdekeiről.

Komlós

és
ktelepe
zsvár)
ás király-tér)
etésével megnyilt.
t férfi, nő- és
téli felöltők és
mint bőrka-
b árak
asz-
atök.

NS
R
IA
RNAT

sokat

szám alatt

bb!

k,

égyzetmé-
mányuval

Cluj

telefon 692

Bethlen visszaérkezett Párisból

(Budapest, január 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Bethlen és Kállay ma reggel hat óra körül érkeztek Budapestre. Utjukat néhány órára megszakították Bécsben, ahol Massirevich magyar követ és Aneján Béla sajtófőnök referáltak a miniszterelnöknek. Ma délelőttre Bethlen konferenciára hívta meg a sajtót, amelyen tájékoztatni fogja a lapok főszerkesztőit a kölcsönügy állásáról.

Stockholmból jelentik a „Nemzeti Ujság”-nak, hogy ott az a hír terjedt el, hogy Magyarország svéd pénzügyi ellenőrt fog kapni. A svéd fővárosban főként két államférfi nevét emlegetik. Az egyik Adelsward báró, akinek a neve már eddig is forgalomban volt, a másik pedig Lagerbjelke gróf. Az ellenőrzőbizottságban valószínűleg Per Jakobson fog helyet foglalni.

Páris, jan. 28. Szombaton a jóvátételi bizottság felhívatalosan foglalkozott a magyar kölcsönrel. Kedden délután a bizottság újabb ülést tart. Azt hiszik, hogy a kölcsön folyósításának módzataira vonatkozólag rövidesen létrejön a megegyezés. Bethlen István gróf magyar miniszterelnök tudatta a bizottsággal, hogy Budapestre kell utaznia s a szükséges felvilágosításokat Korányi párisi követ fogja megadni a bizottságnak.

Bécs, jan. 28. Az osztrák devizaközpont kiküldöttjei már néhány napja tanácskozásokat folytatnak a budapesti devizaközponttal a magyar koronával való kereskedés módzatainak szabályozásáról. A megegyezés létrejötte rövid időn belül várható. Hír szerint az egyezséget Kállay pénzügyminiszter távollétében is meg fogják kötni.

Budapest, január 28. Tabakovics Dusán, a magyar devizaközpont elnökehez az újságírók kérdést intéztek, hogyan lehetséges az, hogy a kölcsönről szóló kedvező hírek ellenére is

bizalmatlanság nyilvánul meg a magyar koronával szemben.

Tabakovics szerint a bizalmatlanság csak muló természetű. A magyar korona mostani alacsony árfolyama nem felel meg a pénz vásárlóerejének. A devizaközpont rövidesen nagyobb devizakészlethez fog jutni. Annak, hogy a dollár kurzusa felszökött, szerinte az az oka, sok kereskedő a kölcsönvett dollárt eladta koronáért abban a reményben, hogy a dollárt majd olcsóbban tudja visszavásárolni s mikor várakozás ellenére a magyar korona zuhanni kezdett, dollárban óriási kereslet támadt, ami felverte az amerikai deviza árfolyamát.

Egy zsidósors

Regény. Dán nyelven írta Méir Aáron Goldschmidt

Akkor aztán kinyitotta a folyosó ajtaját, keményen bevágta maga mögött és lassan lefelé indult a lépcsőn. Minden lépésnél várta, hogy a lány kiáltani fog utána.

A kapu előtt megegyezően megállott. Egy hang se volt hallható. A nagy épület olyan volt, mintha kihalt volna. Már megbánta, hogy talán tulságosan elvetette a súlykot... de büszkesége tovább hajszolta előre.

Odahaza órákhozjutott járt föl és alá fülelve, a folyosóról hangzó legkisebb zajra is megállt, figyelt, vajjon nem Thórától jött-e követ? Végre valaki határozottan megállott ajtaja előtt kopogtatott és belépett — Léwy.

— Ahá! Az utazásból tehát semmi se lesz! — kiáltotta Léwy még az ajtóban.

— Majd meglátjuk! — mondotta Jákob.

— Oh, én meghánytam-vetettem a dolgot. Nem telik belé sok idő és a menyasszonya irni fog magának, hogy a család beléegyezik — és a história kezdődik újra előlről.

— No, hát csak hadd írjon, — mondotta Jákob inkább magának. — Akkor fog csak irni és mentegőzni, mikor már meghallotta, hogy elutaztam. Csak elutazásom tud éppen mindent jóvátenni.

Aztán határozottabb hangon, mint az előbb, szólt Léwynek:

— Hiszen majd meglátjuk, hogy elutazom-e, vagy sem.

— Mindenesetre én nem bucsuzom hosszabb időre, mint nyolc napra. Hosszu időre való bucsuzásban sok a szomorúság. Így aztán ne mondjunk mást egymásnak: ennyi időre, isten velünk.

— Vihetem-e már az ur dolgait? Ideje

Nemzeti ünnepek hete Jeruzsálemben

Nagy sportünnepek. Művészeti és Ipari kiállítások. Bemutatták az ország eddigi fejlődését

(Jeruzsálem, január 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Peszach napjaiban Jeruzsálem városában nemzeti hetet rendeznek. Az ünnepek az „ole regel” ősi zsidó zárándoklás jegyében fognak lefolyni, amikor ezek jöttek a zsidó fővárosba. A rendezőbizottság élén dr. J. Lurie és Josef Glaeser állanak, akik a következő felhívásban ismeretik az ünnepi hét programját.

A központi palesztinai Makkabi szervezet karöltve a Nemzeti Alappal maguk köré csoportosítják a feltámadó fiatal zsidó élet összes tényezőit, hogy a peszach hetében, amennyire a körülmények engedik, megmutassák az ország produktív erejét és a vendégek ezrei előtt nyilvánvalóvá tegyék nemzeti intézményeink újjáépítési munkáját.

A programból kiragadjuk a következőket: Könnyű atlétikai versenymutatók, amelyekben részt vesznek a galutbeli zsidó sportvendégek és palasztnai nem zsidók is.

Disztorna a palesztinai városok és kolóniák legjobb mindkét nembeli tornászainak részvételével.

Gyermeknap és gyermeksportünnepély az összes héber iskolák közreműködésével.

A nemzeti hét estjein a jeruzsálemi színházban rendeztetnek:

Koncertek Palesztina legelső zenei tehetségei fellépésével.

A héber opera Halevy „Judith”-ját és Rubinstein „Makkabeusok”-ját fogja bemutatni Golenkin, a szentpétervári opera volt művésze rendezésében.

A héber színház legjobb erőivel újdonságot hoz színre.

Kiállítások:

A Zsidó Nemzeti Alap letelepítési munkájának áttekinthető képét fogja bemutatni. Ezzel kapcsolatosan a vendégeket meghívják a Nemzeti Alap farmjainak és birtokainak megtekintésére.

A Keren Hajjeszód a Palesztinában végrehajtott gyakorlati munkáját mutatja be.

Pedagógia-kiállítás, amelyet a Cionista Exekutive tanügyi bizottsága készít elő.

Műkiállítás. Ez palesztinai zsidó művészeink termékeit mutatja be. Az általános műkiállítással kapcsolatosan neves művészek külön kiállításon fogják bemutatni munkáik javát. Abel Pann például a „Biblia-képek”-ben címmel saját gyűjteményét hozza.

Iparművészeti kiállítás. Itt képviselve van-

nak: fémmunkák, szőnyegek, selyemfestészet, kameák, kerámika, grafika, stb.

A felhívás így végződik:

Gyöngé erőnkkel is reméljük, hogy sokat fogunk hozni és a sokból valamit minden vendégünknek, aki eljön, hogy lássa az ország újjáébredését.

Galutból jött vendégeinknek nemcsak Jerusalamot mutatjuk be ünnepek közepette, hanem megmutatjuk nekik Erec Jiszraelt, az egész ország tavaszi pompájában, virágzó mezőit, a Kinereth ragyogó vidékét, Galilea zöld hegyeit, régebbi kolóniáinkat és Jezreel völgyének új telepéseit. Mindezt meg akarjuk mutatni vendégeinknek. Nem akarjuk fogyatékoságainkat elleplezni, de testvéreink lassák örömeinket és érezzék reményeinket. Reményünk pedig: ez a tavasz sokak számára felejtethetetlen lesz Erec Jiszraelen.

Galutbeli testvérek! Jöjjetek és nézzétek meg Erec Jiszraelt! Ujítsátok és szilárdítsátok meg a köteléket, amely közöttetek és az ország között fennáll. Jöjjetek és ünnepeljétek velünk Jerusalamjában a peszach ünnepét!

*****

Lenini gyászolja Oroszország

Moszkva, január 28. Lenin temetése vasárnap ment végbe nagy gyászompáival, több-százezer tónyi tömeg jelenlétében. Az országos gyász jeléül hétfőn egész Oroszországban munkaszünetet tartottak.

Moszkva, január 28. Szombat este a nagyszínházban tanácskongresszusi gyászülés volt. Lenin özvegye Zinovjevre támaszkodva a szónoki emelvényre lépett és nagy beszédet mondott. A beszédnek leirhatatlan hatása volt. A vasárnapi temetésen tiztől kettőig tisztelgő felvonulás volt, kettőkor az egész szovjet területen sortűzek dördültek el, megszólaltak a gyarak szirénái, a vonatok öt percet megálltak, a rádió üzeme szünetelt, a dróttalan telefon pedig gyászindulót játszott. A ravatal előtt több mint egymillió ember haladt. A Vörös-téren óriási mauzóleumot építenek, amelyben a holttestet hónapokon át közszemlére teszik. Néhány hónap múlva a külön e célra épített krematóriumban elégetik Lenin holttestét, a hamvakat pedig a Kream falában helyezik el.

Róma, január 28. Gasparri bíboros a római orosz megbízottnak a Vatikán részvétét fejezte ki Lenin halála fölött.

volna már, — mondotta a belépő hordár.

***

Mikor Léwy távozta után egyedül maradt a hajó kajútjében és minden magáraeszmélés nélkül szemlélte környezetét, mint valami furcsán idegenszerűt, ami elvonnul a szem előtt és a semmibe enyészik, egy-zer csak egy hirtelenül megringó lödülésből észrevette, hogy a hajó elindult. Ugy érezte, mintha csak ebben a pillanatban ébredt volna tudatára, hogy Thórától elszakadt. Kétségbeesett gyötördéssel sietett a földelzetre, mintha utolsó pillanatban a partra akarna ugrani, — de a hajó már jó darabon kinn volt a tengeren.

Az abszolút lehetetlenség érzete, mely megtáruult előtte, érzékeire csaknem megnyugtató hatással volt. A széles, nyugodt víztükör, melyet csak a belészántó hajóorr borzolt meg kevésé — olyan volt, mintha maga a végzet terítette volna eléje: így kellett lenni!

A hajó gyors és biztos iramban vonult el a kisebb járművek mellett. Friss tengeri szellő kezdett fújni. Egy utas tüzet csiholt, szivarra gyújtott olyan megalégedett körülményességgel, mintha a világban ennél fontosabb dolog nem volna. A nap egy pillanatra ke-re ztültört a felhőkön és fényével előntötte a tovatünő várost és zöld mezőket. Ez a látvány öntudatlanul is élelnebbé tette Jákobot, a vér kell mes melegséggel futotta át ereit, ebben a pillanatban olyan könnyűnek és szabadnak érezte magát — és úgy belekiáltott maga lel-kébe: csak bátran, csak vissza nem! Ki, ki a messzeségbe, az isteni Világba, a nagy meg-birkózásba: egész jövődömért. Milyen sokan vannak olyanok, akik ebben a pillanatban iri-gyelnének engem!

Levelt irt Thórának:

„Ezt a levelet a nyílt tengeren írom né-

ked Szerelmem! Itt olyan friss, lelket erősítő szél fúj a hullámok fölött, hogy szomorúságot és kicsinyes gondokat semmibe sodor árja és nem marad meg más, csak bizodalmas remény mindenre ami jóság és szépség van az életben. Itt el tudom mondani néked mindazt, ami odahaza szájamat soha se tudta volna elhagyni, itt tudok beszélni néked arról, hogy zsidó vagyok. Igen, szerelmes kislányom, az vagyok én és te tudod és te tudtad ezt már akkor is, még mielőtt megszerettél engem. És ez nem bűn, ha mindjárt némely emberek hibául is ró-ják föl és meg kell vallanom neked, — én úgy érzem, hogy ezt a hibát senki se akarta megbocsátani nekem. Te még csak elképzelnise tudod, hogy milyen gyötördéssel, mennyi magammegalázással voltam kénytelen mindig erre gondolni és egészen bizonyos, hogy ezzel nagy félreértésekre adtam alkalmat. Te azt se tudod, hogy milyen hatalmas kötelékkel érzem magamat a zsidósághoz fűzve és a pusztá gondolata is annak, hogy hűtelenné válhatok iránta, mennyire kínzó és gyötör engem. És mégis, — alapjában véve mar hűtelenül el is hagytam. Nem a vallás az amit én szeretek, — hiszen a te fajod istene ugyan az mint az enyéme... de a gyermekkorom, a népemre való emlékezés, az őseim... számlálhatatlan sok, sok és szépséges emlékezések. Ezeket én nem tudom megtagadni, ezektől nem tudok elszakadni, nem tudom lelkemből kidobni őket, — olyan volna ez, mintha anyámat ün-ném ki házamból, hogy idegenek között kol-duljon életet. De ugy-e hiszed, hogy lelkemben hordhatom én mindezt és azért mégis szeret-hetlek téged? Nem gondold te is, hogy van egy világot átölélőbb szeretet is az istenség iránt, melyben élni tudnánk mi ketten, hacsak nem akarnának az emberek gonoszkodással kettőnk közé állani?

(Folyt. köv.)

Mindenféle fémhulladékot vesz magas áron Grossmann Jenő Nagyvárad Baross-u. 10. Sürgönyeim: Grossmasin / Telefon 2-86

Betléró a Bias aki nyugdíjat

(Kolozs sítójától.) Az rendezett. A tőjére vitt eg tön négy fa Egy szegény rendőrség ke hosszú életén zanságát. Be bűnözők közl állam szolgál merült fel el nem tapasztal éves ember a mint közönsé megemlékezn

Bell Gy gálatában és vel nyugdíjba rogvá tudtak lej nyugdíjból ben a hónap egyeletben na pár lejt sem a jövő hónap meke éhezett den nap. Bell hátra, dolgozn lopni indult.

Összekött ségére lehetett János fűszeress üzletben volt a legyen segítség oelemen, megő sítette a rendő vasutas betörés Jonel detektive aki csoportjánal Sternberget, Be kültde.

Péntektől vasárnap délel volt, észrevettél pett az üzletbe, hirtelen eltűnt. ajtaja, ide bujt hajtására az alk

A detektí kint beosontak fele helyeken e beépítették régi áres ládába buj Két detektív a mögé helyezked vezető az üzlet detektív pedig a feküdt. Azt hitt fognak találni, varakoztak körü ban megjelent iroda felé ment. detektívek melle tette őket.

Mikor az láta, meglepődő nem csukták le, benne a félelem. elfáradt volna, le dolgozott, majd és remegő kézzel ott talált kevés hogy vakmerő v az irészalhoz le abban a reményl tok között pénz ment. A pulton dolkozás nélkül eldobta magától, romot tartalmazó szaillesztette, eg narancsot kivett, ette, azután viss Wertheim-szekré

Álemben
aják az ország

ek, selyemfestészet, stb.

lik: ...
méljük, hogy sokat alamit minden venygy lássa az ország

nknek nemcsak Jehepségek középette, Erec Jisraelt, az mpájában, virágzó vidékét, Galilea kinkát és Jezreal ndezt meg akarjuk n akarjuk fogyaté- testvéreink lássák ényenket. Remé- okak számára fe- llen.

bjetek és nézzétek ok és szilárdítsátok öttetek és az or- k és ünnepejétek szach ünnepét!

Oroszország

lenin temetése va- szpompával, több- ében. Az országos zországban munka-

ombat este a nagy- si gyászülés volt. maszkodva a szó- gy beszédet mon- an hatása volt. A ttóg tisztelő fel- ész szovjet terüle- egyszóltak a gyá- rere megálltak, a talan telefon pedig tal előtt több mint

Vörös-téren óriási yben a holttestet szik. Néhány hó- épített kremató- estét, a hamvakat zik el.

ri bíboros a római részvétét fejezte

riess, lelket erősítő gy szomorúságot be sodor árja és izodalmas remény g van az életben. ed mindazt, ami a volna elhagyni, g, hogy zsidó va- om, az vagyok én már akkor is, em. És ez nem erek hibául is ró- om neked, — én senki se akarta csak elképzelní ödéssel, mennyi nyntelen mindig yos, hogy ezzel imat. Te azt se kötelékekkel ér- zve és a pusztá elenné válhatok tör engem. És hűtelenül el is it én szeretek, van az mint az m, a népemre számlálhatatlan sek. Ezeket én öl nem tudok kemből kidobni a anyámat üz- nek között kol- hogy lelkemben mégis szeret- e is, hogy van is az istenség ketten, hacsak gonoszokdással

(Folyt. köv.)

Fel a kezekkel!

Befőző a Biasini-fűszerüzletben. Egy nyugdíjas vasutas, aki nyugdíjat nem kapott, nyolc gyermeke van és betörő- nek készült

(Kolozsvár, január 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az élet ismét megrendítő tragédiát rendezett. A nyomor és nélkülözés a bűn lejtőjére vitt egy embert, aki azért jut most a börtön négy fala közé, mert szerette családját. Egy szegény megtévedt öreg ember került a rendőrség kezére, aki megtagadta verejtékes hosszú életének minden becsületességét és józanságát. Bell Gyula nem tartozott a hivatásos bűnözők közé, hosszú esztendőket töltött el az állam szolgálatában, soha semmi panasza nem merült fel ellene, soha semmi inkorrektiséget nem tapasztaltak főnökei és most az ötvenéves ember az ügyészség foglya. A vádirat mint közönséges betörés, rablás kísérletéről fog megemlékezni Bell Gyula bűnéről.

Háromszázötven lej nyugdíj, amit nem kapnak a nyugdíjasok

Bell Gyula huszonöt évet töltött a vasut szolgálatában és mint kalauz ezelőtt másfél esztendővel nyugdíjba ment. Nyolc gyermeke van, nyomorogva tudtak csak megélni abból a háromszázötven lej nyugdíjból, amit az állam részére juttatott. Ebben a hónapban Bell Gyula annyi más társával egyetemben nem kapta meg ezt a nyomoruságos pár lejt sem és azt beszéltek a beavatottak, hogy a jövő hónapban is elesnek a pénztől. Nyolc gyermeke éhezett és nyolc gyermek kért kenyeret minden nap. Bell Gyula az apa látta, hogy nincs más hátra, dolgozni nem tud, munkát nem kap... lopni indult.

Öszekötötét keresett valakivel, aki segítségére lehetett volna. A sors összehozta Bogyi János fűszeresegéddel, aki a Biasini-féle fűszerüzletben volt alkalmazva. Ezt az embert kérte fel, legyen segítségére munkájában. Bogyi látszólag belement, megígérte közreműködését, azonban értesítette a rendőrséget, hogy Bell Gyula nyugdíjas vasutas betörést tervez. A rendőrprefektus Cotz Jonel detektívcsoporthoz bízta meg az ügyet, aki csoportjának két ügyes detektívjét, Craiant és Sternberget, Bell Gyula és az üzlet megfigyelésére küldte.

Vasárnap délelőtt tíz óra után

Péntektől vasárnapig tartott a megfigyelés, vasárnap délelőtt, amikor az üzlet tíz óráig nyitva volt, észrevették, hogy Bell, aki mint vevő belépett az üzletbe, az ott lévő raktárajtón keresztül hirtelen eltűnt. A raktárból nyílik ugyanis a pince ajtaja, ide bujt el Bell Gyula, hogy tettének végrehajtására az alkalmas időt kivárja.

A detektívek értesítették társaikat és egyenként beosontak az üzletbe és a raktárba és különféle helyeken elhelyezkedtek. Az egyik detektívet beépítették régi zsákok közé. Egy másik detektív üres ládába bujt, ahol figyelőnyílást furt magának. Két detektív a raktár végén felhalmozott ládák mögé helyezkedett el, Cotz Jonel detektívcsoporthoz vezető az üzlet sarkában foglalt figyelőállást, Uneu detektív pedig az egyik üzleti állvány polcai közé fektült. Azt hitték, hogy valami nagy tolvajbandát fognak találni, revolvereiket késznéltebe helyezve várakoztak körülbelül tíz percig, mikora pinceajtóban megjelent az ötvenéves Bell Gyula és az iroda felé ment. Utközben olyan közel haladt el a detektívek mellett, hogy a kezével csaknem érintette őket.

Fel a kezekkel

Mikor az üzletbe vezető vasajtót nyitva találta, meglepődött egy kicsit, csodálkozott, hogy nem csukták le, egy kicsit talán fel is ébredt benne a félelem. De belépett az irodába. Mintha elfáradt volna, leült egy székre és pár percig gondolkodott, majd a pénzesfiókhoz ment, kinyitotta és remegő kézzel halálsápadtan markolta fel az ott talált kevés aprópénzt. Már-már kétségbe esett, hogy vakmerő vállalkozása sikertelenül végződik, az íróasztalhoz lépett, kidobálta az összes iratokat abban a reményben, hogy pénzre bukkan. Az iratok között pénznek nyoma sem volt, az üzletbe ment. A pulton csokoládét talált, idegesen, gondolkodás nélkül beleharapott, azután undorodva eldobta magától, egy ládát felbontott, amely citromot tartalmazott és amelynek fedelét újra vizsgálta, az egyik ládát bontott fel, egy narancsot kivett, gépiesen meghámozta és megett, azután visszament az irodába és a nagy Wertheim-szekrény felfeszítéséhez fogott. Ebben a

pillanatban mellette termelt Cotz csoportvezető, revolvert szegzett rá és rákiáltott: — Fel a kezekkel!

Bell Gyula ijedten roskadt le. Előkerült a többi detektív is, kikutatták, a nála talált betörőszerszámokat elvették és bekísérték a rendőrségre, vallomásaiban azzal védekezett, hogy a nyomor

Háztulajdonosok és lakók egymáselleni küldöttségjárása a miniszterelnöknél

Nyilvános árverésen adják el az állami petróleumjárulékokat

(Bukarest, január 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma délelőtt minisztertanács volt, amely az állami petróleumjárulékok eladásának ügyével foglalkozott. A minisztertanácsban Constantinescu Tancred kereskedelmi és iparminiszter javasolta, hogy az állam a petróleumtársaságoktól törvényesen járó kölöajjárulékat nyilvános árverésen adja el. A minisztertanács hozzájárult ehhez a javaslatához.

Bratianu miniszterelnök a minisztertanács után fogadta a háztulajdonosok küldöttségét, amely memorandumot nyújtott át, kérve a lakbérleti szerződések szabadságának visszaállítását a szegényebb lakók védelmének biztosításával. A

vitte bűnre, soha nem hitte volna, hogy betörő lesz belőle. Mindig becsületes ember volt és mint becsületes ember szeretett volna meghalni, de éhezett a nyolc gyermek és éhezett ő maga, a huszonöt évet szolgált öreg vasutas.

Kihallgatása után átkísérték az ügyészségre. (b. m.)

háztulajdonosok után a lakók szövetségének delegációja járult a miniszterelnök elé, akitől azt kívánta, a jelenlegi lakbérleti szerződéseket tíz évre hosszabbítsák meg, az evakuálásokat szüntessék be és az üzlethelyiségek védelmét is terjesszék ki.

A miniszterelnök azt válaszolta, hogy keresni fogja az eszközöket a két érdek törvényes összeegyeztetésére.

Marzescu igazságügyminiszter ezzel kapcsolatban kijelentette, hogy a lakástörvényjavaslat csak egy héten belül lesz készen, akkor majd a minisztertanács elé terjeszti és annak jóváhagyása után nyilvános megvitatás tárgyává fogja tenni.

Egyes iparcikkek behozatali vámját fölemelik

A nagyiparcok a védővám tételeinek fölemelését kérik. Bratianu Vintila a lej megszilárdítására törekszik

(Kolozsvár, január 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) A bukaresti UGIR választmányi ülést tartott, amelyen szótartotték a nagyiparosságnak a behozatali vám díjának felemelése mellett a napokban megindított akcióját. Az erdélyieket az UGIR alelnöke, Dr. Farkas Mózes és dr. Böszörményi Sándor, az erdélyi és bánági munkaadók szövetségének főtitkára képviselték.

Az értekezleten dr. Stefan Cerchez, a romániai nagyiparos szövetség vezetője elnökölt. A tárgysorozat rövid ismertetése után nyomban rátertek a védővámok rendezésének kérdésére, amelyet C. R. Mircea az UGIR központi igazgatója terjesztett elő. Az előterjesztés az ismert alapokon foglalkozott a védővám kérdésével. A behozatali vámok körül az 1921 júniusában történt rendezés óta ezideig alig állott be valamelyes változás. A cikkek drágultak, a mi valutánk gyöngült és az akkori tizenöt-huszszezszázalékos ad valorem-vám, a mai pénzügyi körülmények között, majdnem minden árucikknél lesúlyedt, úgy hogy némely ipari terméknel mindössze két-három százalékot tesz ki. Ilyen körülmények között joggal merül fel a kérdés, vajjon a kormány miért nem intézkedik, hogy a fejlődőben lévő román ipart megvédje az olcsó vámok következtében beözönlő külföldi áruk ellen, amelyek nagyon könnyen megbéníthatják a fejlődő ipart.

Cerchez elnök nyomban felelt a feltett kérdésekre és nem annyira polemizált, mint inkább exozet adott válaszában. Ő maga is — ugymond — a védővámok felemelése mellett van, de nem szabad figyelmen kívül hagyni általánosabb szempontokat és ezért a gyáripár képviselőit mérsékletre hívta fel. Kijelentette, hogy a megoldást némileg megnehezíti a kormánynak az az átgondolt és következetes gazdaságpolitikája, amelynek egészébe szerves kapcsolóként illeszkedik bele a védővámok ügye. Tudja, hogy a kérdéssel foglalkozó bizottság és maga a pénzügyminiszter is, tekintetbe veszi a fejlődő ipart és ügyel arra, nehogy a külföldi termékek nálunk gyarmati elhelyezésre találjanak és a szépen megindult és fejlődésben lévő gyári üzemek megbénuljanak. Azonban a kormánynak gazdaságpolitikai céljai vannak, különösen a lej megszilárdításával. A lej külső és belső vásárlóerejének megjavítása a főszempont és a kormány önmagával jönne ellentétbe, ha versenyre nem képes iparágakat generális védővámemeléssel akarná megvédeni és ennek következményeként a belső árak emelkednének. Nem szabad figyelmen kívül hagyni továbbá, hogy az esetben, ha kormány egy általános védővámemelést rendelne el.

a belső produkció azonnal az árak fel- emelésére szervezkedne és valósággal kizárná a szabad versenyt.

Az árak diktatórikus módon emelkednének, a drágaság gyors tempóban indulna meg, anélkül, hogy a pénztelenség bármilyen enyhülés is állana be. A kormány gazdaságpolitikája pedig a pénz megszilárdítására irányul. Bizonyos, hogy a kormány hajlandó magasabb védővámot kíróni

a jól fejlődő iparágak számára a Kelet- felé való export lehetőségét is megadják.

Panescu-Kertsch alelnök, Farkas Mózes, Bud- culescu fatermelő, papir- és textilgyáros és Margu- lies, a bohusi textilgyár vezérigazgatója szóaltak fel ezután és egybehangzón megállapították, hogy ezen az alapon lehet tárgyalni, azonban meg kell állapítani, hogy a mai vámrendszer nem védő jel- legű, mert ha kormány védeni akarja az ipart, akkor ezt még áldozatok árán is meg kell tennie. Igaz, hogy a jelenlegi átmeneti állapotban pénzünk javuló tendenciát mutat, de a külső javulásnak a belső javulással kellene lépést tartania, ez pedig csak úgy érhető el, ha a nyersárak és az élelmi- cikkek ára leszorul. A kormánynak csak erre kellene törekednie.

A felszólalásokból annak az átérzése csengett ki, hogy az iparvállalatok abban az esetben, ha némely cikkre ki is mondják a vám utján való védelmet, az árakat nem emelhetik. Ha a kormány ebben az irányban komolyan akar tárgyalni a nagy- iparral, ez garanciákat is hajlandó vállalni.

Diamant Izsó, a sodronyipar részvénytársaság vezérigazgatója elismeri, hogy az iparnak áldoznia is kell időről-időre, de a kormánynak nem szabad megfélekednie, hogy míg másutt az ipart vasuti szállítási kedvezményben és vámréfrakciában részesítik, addig itt nálunk ezirányban alig törté- nik valami.

Az értekezlet után többtagu bizottság Vintila Bratianu pénzügyminisztert kereste fel, aki a kivi- tel rendezése tekintetében elvileg a delegáció állás- pontját vállalta és a kész áruk fölöslegének ked- vezményes kivitele mellett foglalt állást. A védő- vám körül elfoglalt álláspontja egyezik azzal, amit Cerchez adott elő az értekezleten. A miniszter arra kérte a küldöttséget, hogy az UGIR-ral készit- tessen előterjesztést, amely ölelje fel mindazokat a gyártmányokat, amelyeknek érdekében a védővámot föl lehetne emelni.

Macdonald még nem ismeri el Oroszországot

London, január 28. A „Daily News“ meg- erősíti azt a hirt, hogy a szovjetkormány elisme- rése a legközelebbi napokban egyáltalában nem várható. Erről csak akkor lehet szó, ha az orosz adósságok kérdésében létrejön a megegyezés és a City hajlandó lesz hitelt nyújtani Oroszországnak.

A kardanos Astra teherautók a leggyorsabbak

Aláírták az olasz-jugoszláv szerződést

Franciaország ellensúlyozására létesítették az új szövetséget. A cseh-francia szerződés kiterjesztése veszélyezteteti Olaszország érdekeit

(Róma, január 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Pasic jugoszláv miniszterelnök, Nincics külügyminiszter és Mussolini ma aláírták az olasz-jugoszláv szerződést, amely két ellenséges államot meglepésszerűen szövetségessé tett. Olaszország és Jugoszlávia között, mint emlékeztetés, már a béke konferencián konfliktus keletkezett, melyben a nagyhatalmak az SHS királyság pártjára állottak, hogy a londoni szerződés kivételét megakadályozzák. Ez

az ellentét még élesebb lett

Dalmácia és Fiume miatt. Giolitti kormányrajutásával, aki D'Annunziót elűzte Fiuméből, enyhült a viszony Jugoszlávia és Olaszország között és ekkor kötötték meg a rapallói egyezményt, melyet a santa-margheritai konvenció követett.

A két egyezmény azonban nem hozta meg a szükséges jóviszonyt, mert Jugoszlávia továbbra is hatása alatt maradt Franciaországnak, melynek az volt és ma is az a szándéka, hogy

Olaszországot visszazorítsa a Földközi-tengertől.

Mikor aztán a tengeri-kérdésben az érdekelt Olaszországot meg sem hallgatták, Mussolini engedékenyebb lett Jugoszlávia iránt. Az olasz-jugoszláv szerződés létrejöttét azonban közvetlenül a francia-csehszlovák szövetségi szerződés vonta maga után, melyet Jugoszláviára és Romániára is ki akarnak terjeszteni. Mussolini belátta, hogy a francia-cseh szerződésnek az egész kisantra való kiterjesztése nagy veszedelemet jelent Olaszország érdekére, kénytelen volt tehát nyílt kártyával játszani a feltehető kérdést: Jugoszlávia ellensége-e, vagy barátja akar-e lenni Olaszországnak. Erre aztán még a belgrádi konferencia előtt megindultak a tárgyalások, melyek az olasz-jugoszláv kereskedelmi és katonai szerződés megkötésére vezettek.

Pasicékát nagyon barátságosan fogadták Rómában,

de különösen a Mussolinival való találkozás volt rendkívül szívélyes. Pénteken este a jugoszláv ál-

lamférfiak Viktor Emánuel vendégei voltak. A sajtó komoly meglepéssel üdvözlöi Olaszország és Jugoszlávia kibékülését és baráti viszonyát. Szombaton reggel Contarini külügyi államtitkár felkereste szállóbeli lakásán Pasicot, majd Nincics jugoszláv külügyminiszterrel folytatott hosszabb megbeszélést. Délután három óraker Mussolini személyesen érdeklődött Pasicról hogyléte iránt. A jugoszláv miniszterelnök ugyanis utközben erősen megbűlt. A két miniszterelnök hosszasan tárgyalt egymással, ugyisint Nincics és Sumonte belgrádi olasz ügyvivő is. Tegnap délután írták alá a szerződést Mussolini dolgozószobájában.

A szerződés öt évre szól

és ha közben fel nem bontják, önmagától meghosszabbítódik újabb öt esztendőre. A hajózási egyezményt harminc évre kötötte meg Jugoszlávia és Olaszország.

Páris, január 28. A francia-csehszlovák szerződés, melynek szövege Párisban és Prágában is nyilvánosságra hozták, nyolc pontot tartalmaz. A külföldi sajtó számára a Quai d'Orsay a következő kommunikátumot adták ki: „A ma délelőtt aláírt francia-csehszlovák szerződésnek szövetségi és barátságos jellege van. Mind a két állam a kölcsönös nemzetközi garanciáknak a népszövetség által felállított alapelve szerint

tiszteletben fogja tartani a nemzetközi kötelezettségeket.

Franciaország és Csehszlovákia ezuttal is kifejezi azt az akaratukat, hogy megvédjék Európa békéjét, valamint Európa jelenlegi államjogi és politikai rendjét. Mind a két állam kijelenti, hogy azokban a kérdésekben, melyek biztonságukat veszélyeztetik, hajlandók közös meg egyeztetés szerint eljárni és veszély esetén a szükséges rendszabályokat közös egyetértésben alkalmazni. Szerződő felek hangsúlyozzák, hogy ragaszkodnak a saint-germaini szerződés 88-ik szakaszában előírt politikai alapelvekhez, valamint ama kívánságukhoz, hogy azonos magatartást tanúsíthassanak minden olyan kísérlettel szemben, mely a Hohenzollernek és Habsburgok ismételt trónrajutását célozzák.“

Bevallom, hogy plagizáltam!

Ujszerű anatómiát kiskaté prózában és versben, avagy hogy fest majd egy expresszionista anatómiai kézikönyv. Papillian professzor szellemes válasza egy bukaresti kollégájának

(Bukarest, január 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Néhány héttel ezelőtt hagyta el a sajtót dr. Papillian Viktor, a kolozsvári egyetem kiváló anatómus professzorának anatómiai tankönyve, amely az ország tudományos köreiben méltó felhívást keltett. Komoly szakkörök véleménye szerint Papillian professzor könyve a román egyetemi tankönyvirodalom egyik legkiválóbb alkotása és úgy tudományos, mint didaktikai szempontból méltán sorakozik a nyugati államok választékos egyetemi tankönyvei közé.

(Popa doktor vádol)

A bukaresti tudományos és napisajtó egyforma elismeréssel regisztrálta a könyv megjelenését, az elismerő kritikát egyetlen disszonás hang zavarta meg, Popa dr.-nak az „Adeverul“ban megjelent cikke, amely egyenesen plágiummal vádolta a kolozsvári egyetem tudós professzorát. Popa dr. cikkében kifejtette, hogy Papillian professzor könyve plágium, mert az ábrák intellektuális iniciatívája és a szöveg kifejezési módjai nem töle erednek.

Papillian professzor a cikk hatására „Felelet“ címen röpiratot adott ki, amelyben tárgyilagos érvekkel cáfolja Popa dr. plágiumvádját. Egyszerűsége az „Adeverul“ hasábjain ötletes cikkben válaszol, amelynek pazar szatírája nevetéssé teszi a plágium vádját.

(Hát jól van, bevallom!)

A cikk, amelynek a címe „Tanácsok a román anatómiai tankönyvek jövő szerzőinek“, így hangzik: Hát jól van, bevallom! Dr. Popának igaza volt. Plagizáltam. Anatómiát írtam a diákok számára, tehát egy tankönyvet, amelynek egyetlen alapelve sem az enyém, valamennyit hírneves külföldi és román anatómusoktól plagizáltam, öregektől és fiataloktól egyaránt. A könyvben, értsék meg jól, olyasmiket írtam, hogy az embernek feje, nyaka, törzse és végtagjai vannak, hogy a biceps egy izom, ami az alkar hajlítását végzi, hogy comb a térd

főlt és a comb alatt fekszik és más eféle megjegyzéseket, amiket már jó néhány ezerszer ismételték el előttem.

(Okuljanak!)

És bizony igaz az, ha valaki az én könyvem ábráit és szövegét tanulmányozza, rájön arra, hogy a könyvemben látható combcsont hasonlít a Testut, Poirier- és Spatenholz-könyvek combcsontjához és az én kifejezéseimet a fentemlített könyvekben is meg lehet találni.

Popa dr.-nak teljesen igaza van. Beismerem, hogy plagizáltam.

És hogy az én, a szomorú végű kísérletemből a jövő anatómusok okulhassanak, nehogy az én sorsomra jussanak, ezeket a tanácsokat adom nekik:

1. Az ábrák megrajzolására szerződtesselek egy kubista, vagy futurista festőt, vagy egy ópiumszívót, aki a csontokat, izületeket és izmokat ne a maguk realitásában prózái és banális módon ábrázolja, hanem a jövő művészetének impresszióin keresztül.

(Dekadens anatómia)

2. Ne törődjön a könyvében sem az alapelvek megválasztásával, sem a tantervvel, sem pedig a legújabb tudományos eredmények megismertetésével, ez mind bagatell dolog és csak az öregeknek és reakciósnak jó. Ma már van egy *dekadens anatómia*, ahogy *dekadens művészet* is van és ebben a *dekadens anatómiában* a tételeknek nincs semmi jelentőségük, csak a frazeológiának. De sokkal jobb, ha ezt mindjárt példával is illusztrálom.

A könyvemben szerepel egy mondat, banális mondat: *A combcsont egy hosszú páros csont, amely egyedül alkotja a comb csontrendszerét.*

Beismerem, hogy ezt a mondatot Testutól és Poirier-től plagizáltam. Popa dr. cikke után rájöttem arra, hogy egy csont leírásánál nem a jellegzetes alaptulajdonságaira kell tekintettel lennünk, hanem a kifejezés módjára. Így a jövő

anatómusainak — én már túl öreg vagyok ahhoz, hogy megváltozzam — legfőbb feladatuk ennek a mondatnak a megújítása. Ehelyett a banális mondat helyett: *A combcsont egy hosszú páros csont, amely egyedül alkotja a comb csontrendszerét*, az alábbi stílizálásokat egyikét kell használni:

Csodálkozolag:

— Ah, milyen hosszú a combcsont, amely egyedül alkotja a comb csontrendszerét!

Kérdezve:

— Nemde, a combcsont egy hosszú csont és egyedül alkotja a comb csontrendszerét?

Fenygetőleg:

— Tudjátok meg, ha nem akarjátok megtudni, vigyen el mindnyájukat az ördög, hogy a combcsont egy hosszú csont, amely egyedül alkotja a comb csontrendszerét.

Népszerűen:

— Oh az a combcsont, az ördög velőcsontja, hogyan alkotja egyedül a comb csontrendszerét?

Mese formájában:

— Tudjátok, hogy az isten a hatodik napon, miután megalkotta a fejet, a nyakat, a törzset és a kéz csontjait, elérkezett a combcsont. Akkor aztán zavarban volt, mert nem tudta, hogy az embernek egy vagy két láb van-e szüksége. Miután a gombát isten jóságával ellentétben egy lábbal teremtette meg, az embernek két lábat adott. Ezért az embernek két combcsontja van, amelyek mindegyike a comb csontrendszerét alkotja.

Szokásos versben:

Combsont, csontok kurtizánja
Melyre vérünk parfümöt ont
Elegánsan hosszú, vékony,
Eszétáknak teremtett csont.

Haj, de gyalázatos egy csont
Barbár és vad kedve támad:
Elrejtőzik a csontvázbán
S nevezi az esztétákat.

Népies versben:

Oh gyönyörű combcsont
Drága két virágszál
Nincsen gondja, mert ő mindig
A zseb mellett máskál.

Párosan járjatok
Ezt a rongy világot
De kitörne a nyavalya
Ha négyen volnátok.

Dekadens versben:

Combsont! csontok kurtizánja
Rólad a vér és az átok parfümjé páráz
Te égő bűn
Évának csontja
A teremtő veled kárpótolta az Ádám bor-
dájának el-kiszakítását
Ezer a formád, ezer szenvedély és ezer ér-
zés sarjad a nyomokban
Mi lendíti a világ kerekét neki a célnak,
amelyet senki sem ismer?
Cél ami nem feszíti senkinek se a vágyát
És ami kiesett az akarásunkból.

Lám így kell majd azoknak irniok, akik nem akarnak az én szomorú sorsomra jutni. Ami engem illet, én, aki nem vagyok a jövő embere, sőt a jelené sem, inkább a múlté, úgy fogok továbbra is írni, ahogy ezelőtt.

Popa dr. támadása miatt száműzetésbe menekülök, ugyanoda ahová kiűldözte Bukarestből Testut-t, Poirier-t és Sappeyt és a többi plagiátorokat. És közöttük jól érzem magam.

A nemzeti könyvtár. A jeruzsálemi spanyol konzul ezen a héten juttatta el a spanyol kormány már említett nagy könyvajándékát. A kísértőlevélben a spanyol kormány kifejezi nagy érdeklődését a kulturális mozgalom iránt a zsidóság között általában, de különösen a spanyol zsidóság között, akik annyi generáción át megőrizték spanyolországi múltjuk emlékét. A kollekción magában foglalja a spanyol írók tudományos munkáit a XIII. századtól napjainkig. Ez a teljes gyűjtemény igen nagy tudományos értékkel bír. A könyvek nyomása és kötése a legszebb. A gyűjteményt a könyvtár előcsarnokában, a francia kormány ajándéka mellé helyezték el. Az utolsó hónapban a könyvtárnak 3200 látogatója volt. A kiköleszött könyvek közül 1324 volt héber, 446 orosz, 393 német, 341 angol, 161 francia, 60 jiddis és 14 másnyelvű.

— Késnek a vonatok. Bukarestből jelentik: A fővárosba hatalmas késéssel érkeznek a vonatok. Több vonatról, így a nagyváradi személy- és gyorsvonatról, még semmi hír.

Bákiruhákat minden árnyalatban fest, tisztít Cziak

Az Uj K...
Szerkesztés...
Az Uj K...
Közf...
Óromán...
R...
h...

Jelente...
menetre...
kezetet...
beszélés...
életbelé...
ban h...
kolozsva...
nak ve...
ról és a...
mondot...
tunk, t...
legűek...
teljes ös...
tagjai...
kozatju...
vételeke...
dosításo...
találkoz...
aláírjuk

tik: Mos...
hajtóbiz...
től, azon...
városba...
lete alatt

irtuk, ho...
követelték...
városi tan...
A küldöt...
delmi vi...
kereste f...
tanulmány...
kedni fog

bankettje...
a nagyvár...
rendeztek...
tásban lap

Rodzianko...
óta számít...
meghalt V...
pompával

— S...
zsonyból je...
galmaszál...
Weisz B...

Volkszeitung...
lottak pad...
feljelentés...
március 22

alatt vezér...
azt írta, h...
időzője volt...
csodarabít...
kácsról. W...

nem érzi n...
a panaszos...
színteréről.

során a vá...
zott arra, h...
nyitaniok, h...
nakidején h...
gából Ruszi...
retet kért,

gyú pártolj...
Rotter Sala...
képviselője...
de ellenbiz...
hosszas taná...
és az anató...

— U...
triában. B...
Bank a legk...
bankjegyek...
Banknak ez...
tízezer kor...
nyebbek les...
jegyeknél.

EGÉSZ I...
ZONGOR

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdelyi és bansági zsidóság napilapja

Szerkesztik: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.

Felolvas szerkesztő: Dr. Marton Ernő

Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Elfizetési árak: Egy hónapra 60 lei, negyedévre 170 lei, félévre 320 lei, egész évre 620 lei.

Óromániában és külföldön az „Uj Kelet” részére kizárólag Rador Publicitate (Bucuresti, Str. Gen. Berthelot 1.) hirdetési iroda vesz föl hirdetéseket.

— Végetért a kassai vasúti konferencia.

Jelentették, hogy a romániai és cseh vasutak menetrendi osztályainak vezetői Kassán értekezletet tartottak, a kölcsönös forgalom megbeszélése ügyében, tekintettel a június 1-én életbelépő új menetrendre. A román delegációban helyet foglalt dr. Sassy Nagy László a kolozsvári üzletvezetőség menetrendi osztályának vezetője is, aki ma érkezett vissza Kassáról és aki munkatársunknak a következőket mondotta: — Fix elhatározásokat nem hoztunk, tanácskozásaink egyelőre informatív jellegűek voltak, azonban a legtöbb kérdésben teljes összhang uralkodott a delegációk és azok tagjai között. A megbeszélésekről most tájékoztatjuk a kormányokat, lereferáljuk az észrevételeket és az eredeti tervzetten javasolt módosításokat, február 14-én pedig Szatmáron találkozunk, ahol jegyzőkönyvbe foglaljuk és aláírjuk a végleges megállapodásokat.

— **Trockij internálják. Londonból jelentik: Moszkvai jelentések szerint a szovjet végrehajtóbizottsága eltekintett Trockij letartóztatásától, azonban a volt népbiztost valamelyik kis városba fogják internálni, ahol a cseka felügyelete alatt kell élnie.**

— **A kolozsvári mézárások ügye.** Megírtuk, hogy a kolozsvári mézárások Bukarestben követelték, hogy az ármaximalizálás alkalmával a városi tanács az ő véleményüket is hallgassa meg. A küldöttség Bukarestben Dumitrescu kereskedelmi vezérigazgatót, az uszoraibizottság elnökét kereste fel, aki megígérte, hogy az ügyet át tanulmányozza és azután megfelelően intézkedni fog.

— **A nagyváradi mizrachisták békebankettje.** Nagyváradról jelentik: Szombaton este a nagyváradi mizrachisták palesztinai békebankettet rendeztek. A bankett lefolyásáról részletes tudósításban lapunk holnap számában számolunk be.

— **Rodzianko meghalt.** Versecről jelentik: Rodzianko, az orosz дума volt elnöke, aki évek óta száműzetésben él Jugoszláviában, a napokban meghalt Versecen. A híres emigráns nagy gyász-pompával temették el.

— **Sajtópör a belzi csodarabbi miatt.** Pozsonyból jelentik: A mult napokban érdekes rágalmozási pört tárgyalt a pozsonyi törvényszék. Weisz Bernát pozsonyi kereskedő, a „Jüdische Volkszeitung“ volt felelős szerkesztője ilt a vádlottak padján Ungár Márk prágai nagykereskedő feljelentésére. A „Jüdische Volkszeitung“ 1922 március 22-iki számában „Die Volksbeglücke“ cím alatt vezércikk jelent meg, amely Ungár Márkról azt írta, hogy veszélyes mandatumstréber, aki előidézője volt annak, hogy Rokachot, a híres belzi csodarabbi a csehszlovák kormány kiutasította Munkácsról. Weisz Bernát a tárgyaláson előadta, hogy nem érzi magát bűnösnek. Olyan embereknek, mint a panaszos, pusztulniok kell a politikai szereplés szinteréről. Az előterjesztett bizonyítási eljárás során a vádlott védője, Sajó Szigfríd dr. hivatkozott arra, hogy a vizsgálóbíró előtt sikerült bizonyítani, hogy Ungár, a főmagánvádló, aki annakidején homályos politikai célzattal ment ki Prágából Ruszinszkóba, Spira munkácsi főrabbitól ígéretet kért, ha sikerül a belzi rabbit kiutasítani, úgy pártolja őt egy zsidó párt megalakításában. Rotter Salamon dr., a meg nem jelent Ungár jogi képviselője nem ellenezte a valódiság bizonyítását, de ellenbizonyítékokat terjesztett be. A bíróság hosszas tanácskozások után elrendelte a bizonyítást és az adatok beszerzéséig a tárgyalást elnapolta.

— **Uj tizezer koronás bankjegyek Ausztriában.** Bécsből jelentik: Az osztrák Nemzeti Bank a legközelebbi napokban uj tizezer koronás bankjegyeket fog forgalomba hozni. A Nemzeti Banknak ez lesz első bankjegykibocsátása. Az uj tizezer koronások valamivel kisebbek és keskenyebbek lesznek az eddigi tizezer koronás bankjegyeknél.

— **Nagy tüzek Bukarestben.** Bukarestből jelentik: A bukaresti Sellesi-utca tegnap este tűz ütött ki, amely több üzletet elpusztított. A kár négy és félmillió. A tűz rövidzárlat következtében keletkezett. Ma délután a Neptun fémáruháznál keletkezett tűz.

Kolozsváron utazik keresztül az osztrák kancellár

Nagyarányunak ígérkezik az idei bécsi nemzetközi vásár. Kedvezmények a vásár résztvevőinek. Dr. G. Adolf Jauernig nyug. miniszteri tanácsos, osztrák főkonzul nyilatkozata

(Kolozsvár, jan. 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az összeomlás óta, tehát már hatodik esztendeje, Bécs minden esztendőben hatalmas arany nemzetközi vásárt rendez, amelyen a győző és legyőzött országok kereskedői találkoznak, hogy gazdasági kulturájuknak termékeit egymás között ki-cseréljék. Hetek óta hirdetik az idei bécsi vásárt, hetek óta folyik a propaganda, hogy minél több kereskedő vegyen részt, minél nagyobb számmal keressék fel Bécs városát idegenek és idegen árucikkek. A világ kereskedelmi életében ma óriási fontossága van a bécsi vásárnak, nincs az a művelt ország, az Északamerikai Egyesült-Államokat is beleszámítva, amelynek kereskedői a vásáron ne képviseltetnék magukat. Az idei vásár március kilencedikén nyílik meg és tizenötödikéig tart. Valószínű, hogy legalább olyan sikeres lesz, mint az eddigieknek, a vásárlás ugyanis könnyebb, hiszen az osztrák korona ma nagyjában stabil.

Felkerestük dr. G. Adolf Jauernig nyugalmazott miniszteri tanácsost, a német-osztrák köz-társaság kolozsvári főkonzulját, aki munkatársunk előtt az idei bécsi vásárról és egyéb aktuális problémákról a következőket mondotta:

— Sajnos, nem áll módomban az ausztriai helyzetről, a korona stabilizálásáról és a szanalás mérvéről nyilatkozni, hivatalos jelentéseket ugyanis nem kapok. Én magam is csak az újságokból értesülök az otthoni állapotokról és mint más újság-olvasó, örömmel tudom regisztrálni, hogy Ausztria hatalmas lépésekkel halad a háborus országok konszolidációjának végcélja: a normális békeállapotok felé.

Dr. Seipel kancellár utazásának pontos dátuma még nincs megállapítva, legalább is erről még eddig értesítést nem kaptam. Hogy hol utazik át a kancellár, még bizonytalan, valószínű azonban, hogy a Nagyvárad—Kolozsvár vonalon megy a fővárosba.

— Az osztrák gazdasági élet legnagyobb problémája ma a hatodik bécsi internacionalis vásár. Ez a vásár március kilencedikén veszi kezdetét és tekintve, hogy a vásárra utazók nagy ked-

— **Héjjas vállalja a gyilkosságokat.** Budapestről jelentik: Ceglédén a fajvédők népgyűlést rendeztek. A szónokok közül Lendvai-Lehner István a szocialistákat és a zsidókat támadta. Eckhardt Tibor szerint gazdasági kérdéseknek kell a magyar politikát uralniok. Kiss Menyhért és Zsirkay János után Prónay, majd Héjjas Iván beszélt, aki többek között ezeket mondotta: A francia kommün bukása után Gallifet tábornok tizennyezer embert végeztetett ki. Ugyanigy én is kiadtam a parancsot. Amit tettem, megtettem. A legnagyobb támadások közepette is oda kiáltom, hogy én adtam ki a parancsot, de Isten és ember előtt vállalom érte a felelősséget. Engem lehet agyonlővetni, de sárba-piszokba fullasztani sohasem.

— **Londonba hívták Vámbéry Rusztemet és Peidl Gyulát.** Budapestről jelentik: A londoni Fabian Society meghívta Peidl Gyulát és Vámbéry Rusztemet, hogy utazzanak mielőbb Londonba, a kelet-európai helyzet megbeszélésére. Ennek a megbeszélésnek nagy fontosságot lehet tulajdonítani, mert a Fabian Society-társaság vezetői közül hárman most miniszteri állást töltenek be a Macdonald-kabinetben.

— **A kereskedelmi alkalmazottak és magántisztviselők bálja.** A kereskedelmi alkalmazottak és magántisztviselők kolozsvári csoportja február 2-án a Redutban álarcos bált rendez, amelyet igen nagy érdeklődés előtt meg. Akik még meghívót nem kaptak és arra igényt tartanak, adják le címüket a Hoffmann cipőáruházban.

— **A gépirás világrekordja.** Newyorkból jelentik: Tagora Albert, egy pettersoni huszonegyéves fiatalember a Newyorkban rendezett gépiró világbajnokságon az első díjat nyerte. Tagóra egy óra alatt 9120 szót, tehát percenként 147 szót irt le és ezzel megdöntötte Hossfeld eddigi világrekordját. Hogy ezt a rekordot felállíthassa, ujjai negyvenegyzerszer kellett hogy érintsék egy óra alatt a gép billentyűit, ami 12 leütésnek felel meg másodpercenként.

— **Nagy tüzek Bukarestben.** Bukarestből jelentik: A bukaresti Sellesi-utca tegnap este tűz ütött ki, amely több üzletet elpusztított. A kár négy és félmillió. A tűz rövidzárlat következtében keletkezett. Ma délután a Neptun fémáruháznál keletkezett tűz.

vezményekben részesülnek, valószínűn látogatott lesz. A vásár látogatóinak például csak ötvenszázalékos vizumot kell váltaniok, amely február tizen-nyolcadikától március harmincegyedikéig érvényes. Március hatodikától tizennyolcadikáig az osztrák vasutakon Bécsig és vissza személyvonat-jeggyel utazhatnak gyors- és D.-vonaton azok, akik igazolni tudják, hogy a vásár résztvevői. Hasonló kedvezménybe részesülnek azok is, akik Dunán hajón akarnak utazni. Ugy értesültem, hogy a román kormány ötvenszázalékos kedvezményben részesíti azokat a kereskedőket, akik részt akarnak venni a vásáron.

— Lakásról a vásár intézőbizottsága gondoskodik azok számára, akik igényüket előre bejelentik. A szobaárakat könnyebb kezelhetőség szempontjából és mindenféle valutadifferenciákból származó félreértések elkerülése végett dollárban állapították meg, úgyhogy egyágas szállást 60 centől 3:30 dollárig, kétágas szállást 75 centől 4:20 dollárig bocsátanak az igénylők rendelkezésére. Az ellátás nem olyan drága, mint ahogy azt külföldön elképzelik, egynapi étkezés, tehát reggeli, ebéd, uszonna és vacsora, körülbelül hatvanezer osztrák koronába kerül.

— A vásárt rendező és intéző bizottságok minden eszközzel azon vannak, hogy a résztvevők jól érezzék magukat. E célból a vásár helyiségeiben külön színház-hangverseny-mulatóhely-jegyirodát állítanak fel, ahol az idegenek minden felvilágosítást megkaphatnak. Ezenkívül vezetőkkel végigkísérik a vendégeket Bécsen, megmutatják a város nevezetességeit. A vásár lezárta után kirándulásokat rendeznek Schönbrunnba, Badenbe, a Semmeringre, Salzburgba, Innsbruckba, Gratzba, Salzkammergutba, Ischlebe, Klagenfurtba és Gasteinba.

— Mi osztrákok hisszük, hogy ez a vásár nem marad az előbbi évek vásárjai mögött és hogy sikerének jótékony hatását az egész világ közgazdasága érezni fogja.

— **A Keren Kajemet közleménye.** Mind azoknak, akik a Keren Kajemet Lejiszrael kimutatásait, illetve a nyilvános nyugtázást figyelemmel kísérik, szíves tudomására hozzuk, hogy a napilapban megjelent kimutatásaink ezután mindenkor kéthetenként rendszeresen az Uj Kelet hetilapjában fognak megjelenni. A Keren Kajemet Lejiszrael Erdélyrészi Irodája.

— **Eljegyzés.** Berkovits Malvin Gheorgheni és Max Singer Cluj jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Az első magyarországi női ügyvéd.** Budapestről jelentik: A debreceni törvényszék szombati tárgyalásán szerepelt először Magyarországon női ügyvéd. Egy lopási perben a bíróság dr. Ungár Margitot rendelte ki védőül.

— **Alkoholt kerestek az amerikai magyar követség attaséjának lakásán.** Párisból jelentik: Az itteni kiadású Newyork Herald aról értesül, hogy Hughes amerikai külügyi államtitkár bocsánatot kért az amerikai magyar ügyvivőtől, mert házkutatást tartottak a magyar követség egyik attaséjának lakásán. A rendőrség ugyanis alkohol után kutatott, de semmit sem talált. Lengyel követségi titkárnál is házkutatás volt, amely eredménnyel járt. Ezért a titkárt visszahívták.

— **Rendőri hírek.** Tegnap értesítették a negyedik kerületi rendőrséget, hogy az Árpád-ut 23. szám alatt lévő üres telken egy csecsemőt találtak. A gyereket egy rongyos pokrócban teljesen méztelenül tették ki a hideg télben. A félig megfagyott csecsemőt bevitték a kórházba. — A Ferenc József-ut 111. számú házból tegnap a kora esti órákban elloptak egy összecsukszó vaságyat. — Egy női pénztárcát találtak Komáromi Böske névre szóló iratokkal. Tulajdonosa a rendőrségen átveheti.

* Fagyott kezek, lábak ellen Kaiser-Borax az egyetlen.

* Csak egyszer kóstolja meg és mindig kéri fogja a Bäumel, Steiner és Társa Rt. lugoji cég udvari szállítók „Besco“ likörkülönlegességeit.

* Kopro! az ideális hashajtó, biztosan és fájdalom nélkül hat. Kapható a gyógyszeraktárban.

KÖZGAZDASÁG

A kolozsvári ipartestület választása.

Hétfőn délelőtt ejtették meg a kolozsvári ipartestület választását. A Moldován-párt a kora délelőtti órákban vonultatta föl híveit, úgy-hogy a Réthy-párt emberei már az elnök által kihirdetett záróra után jöttek. A megválasztott vezetőség névsora a következő: Elnök Moldován Antal kömives, alelnök Jilescu autózemvezető, Réthy Károly mészáros alelnök, számvizsgáló Angel Mózes, Lohr József és Rosenfeld Armin. Rendes tagok: Orbán Teodor, Attila Adolf, Major Teodor, Deák Ferenc, Gredinár Georg, Lőrinczi István, Munteán Viktor, Sze-szák József, Blaga Romulus, Onofrai István, Gisa Sofroine, Eisenstädter Sámuel, Petrikás Aurél, Szántay Gyula, Belán György, Bodnár Béla, Ratiu Juon, Székely József, Bindea Vas-zilie, Fazekas József, Duca Joan, Schwartz Márton, Potora Atanázium, Lám István dr., Pop Simion, Adorján Béla, Tarziu Teodor, Fehér-vár Béla, Mussa Gyula, Abrahám Mór, Ro-manovici Grigorie, Horváth Pál, Tuffli Richárd, Schartz Mihály, Ghili Gheorge, Farkas Josif. Rendkívüli tagok: Biris Luca, Ujhelyi Ignác, Audean Gavrilă, Balog József, Niman Sándor, Király József, Muntean Mihail, Pop Joan, Sztójka Lázár, Fehér István, Grigoria Gavrilă és Deutsch Károly.

Tanonciskolák Erdélyben. Bukarest-ből jelentik: A munkaügyi minisztérium a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara megkeresésére tanoncotthonok felállítását, illetve segélyezését határozta el. A közeljövőben a kormány három tanoncotthont fog létesíteni. Kolozsvár, Marosvásárhely és Arad kapja az első tanoncotthonokat.

Az adóvallomások határidejének meghosszabbítása. A Kolozsvári Munkaadók Szövet-ségének Bukarestben járt tagjai szombaton Paras-cidescu adóügyi vezérigazgatónál megjelentek és arra kérték, hogy 1922. adótörvény 90. §-a és ennek végrehajtó intézkedése értelmében járuljon hozzá a részvénytársaságok vallomása benyújtási határidejének meghosszabbításához. A küldöttség terjedelmes beadványban indokolta ezt a kérést, a vezérigazgató honorálva a memorandumban kifejtett érveket, azonnal kiadta az utasítást, hogy január 28-án az összes pénzügyi igazgatóságok távirati in-tézkedést kapjanak az adóvallomások meghosszabbi-tása iránti kérések kedvező elintézésére. **Az egyéni adóvallomások meghosszabbításáról azonban sem-miféle intézkedés nem történt,** úgy hogy mindenki saját érdekében e hét csütörtökig feltétlenül adja be adóvallomását az illetékes adóhivatalba.

Irország első állami kölcsöne. Londonból jelentik: Az ir állam most bocsátotta ki első nemzeti kölcsönét. A kölcsön tízmillió angol fontból szól, 95-ös árfolyammal, ötszázalékos ka-mattal. A kormány előbb külföldön akarta elhe-lyezni a kötvényeket, de a kölcsön feltételei olyan súlyosak voltak, hogy a kormány a kölcsönnek belföldön való elhelyezését határozta el. Az akció annyira sikerült, hogy a kibocsátás összegét az ir-orrszági bankok és vállalatok tuljegyzték.

Emelték a földgázárakat. A „Con-sum“ legújabb száma jelenti Bukarestből: A mi-nisztertanács egyik legutóbb tartott gyűlésén a kereskedelmi és ipari miniszter javaslatára az ipari célokra felhasznált földgáz árát köbméterenként a következőképpen állapította meg: Tordai Cemen-tgyár részére egy lej, az Üveggyár részére (a Ma-rosujvár—tordai vezeték) 0.52 lej, az U. E. O. vezeték 0.56 lej, a Tordai Szódagyár részére 0.22 lej, a Marosujvári Szódagyár részére 0.37 lej, a Karbidgyár részére (a Marosujvár—tordai vezeték)

ken) 0.22 lej, a Koromgyár részére az U. E. G. vezeték 0.44 lej. A földgáz ára az 1923 január 1-vel életbeléptetett földgázárakkal szemben a következő emelkedéseket mutatja köbméterenként: a Tordai Cementgyárnál 50 bani, az Üveggyárnál (a Marosujvár—tordai vezeték) 26 bani, illetve (az U. E. G. vezeték) 28 bani, a Tordai Szóda-gyárnál 7 bani, a Marosujvári Szódagyárnál 8 bani, a Karbidgyárnál 7 bani.

A mai valutapiac

A francia franknak a zürichi tőzsdén történt javulása a múlt heti üzletlenség után némileg fölélnkítette a forgalmat. Az árakban nagyobb változások nem történtek. A jegyzések a követ-kezők: osztrák korona 355—356, belföldi ma-gyar korona 220—230, cseh korona 577—578, francia frank 9.05—9.10, svájci frank 34.70—34.80, dollár 200—201, font sterling 851—853, olasz lira 8.52—8.60, dinár 2.30—2.35.

Valutapiac január 28-án:

Bukarest. Devizák: Páris 900, Berlin —, London 850, Newyork 202, Róma 884, Zürich 35.00, Bécs 28.5, Prága 588, Budapest 80, Varsó 35.

Bukarest. Valuták: Napoleon 780, márka —, leva 130, török lira 101, font sterling 880, francia frank 960, svájci frank 35.00, olasz lira 900, drachma 400, dinár 220, dollár 201, lengyel márka 23, osztr. korona 28, magyar korona 58, cseh korona 560.

Zürich. Nyitás—Zárlat: Berlin 140—135, Amsterdam 215—215, Newyork 580—579⁵/₈, London 2452—2457, Páris 26.22—26.35, Mi-lano 2516—2517.5, Prága 1675—1676.5, Buda-pest 205—205, Belgrád 660—660, **Bukarest 290—290, Varsó—, Bécs 81.5—81.25.**

Leszállították a cseh bankamatlábát. Prágából jelentik: A cseh Allami Bank a ka-matlábát 5 és fél százalékról 5-re szállította le.

HARISNYA,
KEZTYÜ ÉS
KÖTÖTTÁRU
KÜLÖN-
LEGESSÉGEK
EREDETI
GYÁRI ARBAN
ÁRUSITTAT-
NAK

Leszállított
árak!

BLATT

Leszállított
árak!

KÖTÖTT-
SZÖVÖTT
ARUHÁZA
CLUJ
KOLOZSVAR
FÖTÉR 13.
SZÁM
ALATT

Állami tisztviselőknek külön engedmény!

Ez
vagyok én
egészben

Deputez cu ince-
pere de Luni
la 28. Ianuarie
la Cinema Select

ZIGOTTO

a nagy komikas

TUNGSRAM

A legjobb villanykörte!
Mindenütt kapható!

Ror
zékői ker
párisi nemzet
kezdő munkodé
hogy a kamar
megtehető elő
felelően a nap
kamaráinak
kapcsolt resz
delegátust kü
rát Caciula t
Cerehez és
hogy megbizz
a szabalyzat
a párisi nemz
számára. A d
állapotnak me
Uj
Bukarestből
nisztérium
Rannical Val
nemrégiben
furása közbe
metángázra a
ismét gazdar
Nap
és iparkama
lentik: Az or
gresszusát, m
még aligha k
fogják megtar
történt meg
augusztusban
Jug
lentik: A sza
ban elkészítet
előállatok sta
szállítványok
keresztül az
11966 ló, 10
85 számár és
előállat.

Módos
A VIII. olim
változtatta az
leges naptára
18-ig. Futba
vészet: junius
julius 8-ig. A
julius 6-tól
Pentaton: ju
13-tól 20-ig.
julius 15-től
től 23-ig. Fr
julius 20. Bu
Suly: julius
24-ig. Lovas
pár: julius 2

SZER
F. Józ
nem kell kül
lehet felelős
ványra van
zulátus mind
azonnal ad
kell deponáln
Sch. O
esetben mi m
nem találtuk
arravaló. Ha
sebbnek tartj
hozzánk. Nyu
kancsolat“ na
jobb legyen,
pirkosárba. I
szoktunk meg
ezt a lapfejen
önnek még eg
közvetenni.

P. Nán
nak 16 ezer
Akko—Haifa
ján halad vég
vagy ehhez cs
közötti vonal,
a Chedera—S
valamint a Je
háboru alatt
de ezeket még
veit rendelje

ésére az U. E. G...
ra az 1923 január...
akkal szemben a...
kőbméterenként:
ni, az Üveggyárnál...
26 bani, illetve...
i, a Tordai Szóda...
zódagyárnál 8 bani,

Piac

hi tőzsdén történt...
ég után némileg...
árakban nagyobb...
legyzések a követ...
566, belföldi ma...
korona 577-578,
i frank 34-70-...
sterling 851-853,
0-2 35.

8-án:

900, Berlin —,
ma 884, Zürich
Budapest 80,

son 780, márka...
pont sterling 880,
35 00, olasz lira...
llár 201, lengyel...
agyar korona 58,

erlin 140-135,
k 580-579/s,
22-26 35, Mi-...
-1676-5, Buda-...
660, Bukarest...
-81-25.

ankmatlábát.
ni Bank a ka...
re szállította le,

NYA,
YÜ ÉS
TTARU
N-
SSÉGEK
ETI
I ARBAN
TTAT-

T

TT-
TT
AZA

ZSVAR
13.

gedmény!

NISPAL

nyárte
ható,

 # Románia képviselői a párisi nemzetközi kereskedelmi és iparkamarában. A párisi nemzetközi iparkamara a közeljövőben megkezdte működését és felszólította a román kormányt, hogy a kamarában való képviselői érdekében tegyen megtehető előkészületeket. E megkeresésnek megfelelően a napokban Bukarestben az ország összes kamaráinak képviselői értekezletet tartottak. A kapcsolatos részek összes kamarái, Arad kivételével, delegátust küldtek Bukarestbe. A kolozsvári kamarát Caciula titkár képviselte. Az értekezlet, amelyet Ceronez és Mircea mérnök vezettek, elhatározta, hogy megbizta a bukaresti és konstancai kamarákat a szabályzat elkészítésével, amely mértékadó lesz a párisi nemzetközi kamarába küldendő delegátus számára. A delegátus személyében egyelőre nem állapodtak meg.

 # Új petróleumforrásokat fedeztek fel. Bukarestből jelentik: Az iparügyi és pénzügyminisztérium hivatalos értesítést kapott arról, hogy Ramnicul Valcei megyében megnyitották az első nemrégiben felfedezett petróleumkutató, amelynek furása közben háromszázötven méter mélységben metángázra akadtak. Egy másik furás alkalmával ismét gazdag petróleumforrásra bukkantak.

 # Nagyváradon tartják a kereskedelmi és iparkamarák kongresszusát. Temesvárról jelentik: Az ország kereskedelmi és iparkamarái kongresszusát, minthogy a kamara székháza a nyáron még aligha készül el, nem itt, hanem Nagyváradon fogják megtartani. Az időpontra nézve még nem történt megállapodás, a kongresszus alighanem augusztusban vagy szeptemberben fog lezajlani.

 # Jugoszlávia állatkivitele. Szabadkáról jelentik: A szabadkai főállatorvosi hivatal a napokban elkészítette a múlt évben külföldre szállított állatok statisztikáját. Ezek szerint a következő szállítmányok hagyták el 1923-ban Szabadkán keresztül az országot: 45527 darab szarvasmarha, 11966 ló, 101,590 sertés, 383 bivaly, 1576 birka, 85 szamár és 9 őszvér. Összesen 161,136 darab állomány.

SPORT

Módosították a párisi olimpiád naptárát. A VIII. olimpiád programját több tekintetben megváltoztatta az olimpiái bizottság. Az olimpiád végleges naptára a következő: Rugby: május 3-tól 18-ig. Futball: május 15-től június 9-ig. Cselővívás: június 21-től 29-ig. Vívás: június 28-tól július 8-ig. Atlétika: július 5-től 13-ig. Birkózás: július 6-tól 13-ig. Evezés: július 10-től 14-ig. Pentatlon: július 12-től 17-ig. Lawn-Tennis: július 13-tól 20-ig. Úszás: július 13-tól 20-ig. Box: július 15-től 20-ig. Szabadgyakorlatok: július 17-től 23-ig. Francia box: július 20. Botgyakorlatok: július 20. Buzogánygyakorlatok: július 21-től 24-ig. Súly: július 21-től 24-ig. Lősport: július 21-től 24-ig. Lovaspólok: július 23-től 27-ig. Kerékpár: július 23-től 27-ig.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

F. József, Ruscova. 1. A sósav árusításához nem kell külön engedély. 2. A kereskedőt nem lehet felelősségre vonni. 3. Ha felvételi bizonyítványra van valamelyik amerikai főiskolától, a konzulátus minden további formalitás mellőzésével azonnal ad vizumot a kvótán kívül. Óvadékat nem kell deponálni.

Sch. Osiás, Nagyszeben. Bocsánat, de ez esetben mi mondunk kritikát az ön verséről s ha nem találtuk közölhetőnek, akkor a vers nem is araváló. Ha ön más véleményen van és kompetensebbnek tartja laikusok bírálatát, miért folyamodott hozzánk. Nyugodjék meg benne, hogy a „Tizparancsolat” nagyon távol attól, hogy a jónál is jobb legyen, mert különben nem került volna papírkosárba. Kéziratokat, ha nem közölhető, nem szoktunk megőrizni s nem küldünk vissza, amint ezt a lapfejen is olvashatja. Bizonyára megvan önnek még egy példányban, ha más lapban akarja közzétenni.

P. Nándor, Máramarossziget. 1. Tel-Avivnak 16 ezer lakosa van. 2. Palesztina vasutvonalai: Akko—Haifa—Gaza, mely a Földközi-tenger partján halad végig Egyiptom felé. Ebből ágazik szét, vagy ehhez csatlakozik a Haifa—Afule—Cemach közötti vonal, (melynek folytatása a Hedzsasz-vasut), a Chedera—Söchem és az El Arish—Beér-Seba, valamint a Jaffa—Jeruzsálem közötti vonal. Még a háború alatt több új vasutat terveztek az angolok, de ezeket még nem építették meg. 3. Herzl könyveit rendelje meg az Uj Kelet könyvostályánál.

4. Kolozsvárnak körülbelül 130 ezer lakosa van. 5. A két chaluç gyilkosa allitólóg Egyiptomba szökött s így nem lehetett őket elfogni. 6. Einstein jelenleg a hollandiai Leydenben él, ahol a német reakció elől vonult vissza. 7. A regáti zsidóság most építi gyönyörű kertvárosát a Karmel alján. 8. Ránkvonatkozó kérdésére nem válaszolhatunk, mert amit tudni akar, üzleti titok.

K. S. Nagyszeben. Egy diák minimumális havi kiadása Bécsben egymillió osztrák korona, Páris 350-400 frank, de ez az összeg mindig az egyéni igények szerint váltzik.

J. Kohn, Brassó. A megrendelt könyvet már postára tette a könyvostály.

S. S. Horovitz, Bucsoia (Bukovina). Levélben válaszolunk.

R. I. Galac. Amerikai utlevélhez a következő iratok szükségesek: bevándorlási engedély egy ottani rokontól, vagy ismerőstől, azonkívül születési, nemzetiségi, erkölcsi, büntetlenségi, adórendezési, hatósági orvosi bizonyítvány és közjegyzőileg hitelesített szülői beleegyezés. Az egylejes okmány- és 50 banis segélybélyeggel felszerelt kérvényhez az iratokon kívül nyolc darab fényképet is kell mellékelni. Bővebb felvilágosításért forduljon valamelyik hajóstársasághoz.

E. Géza, Köröstopa. 1. Csak előfizetőknek szoktunk válaszolni, de levélben csak akkor, ha válaszbélyeget küldenek be. Ezegyszer kivételt teszünk önnel. 2. Ha levelet ír, akkor „Bankhaus Bosel” elegendő cím, de ha a lakását akarja tudni, forduljon a „Der Tag”-hoz (Wien, IX-4. Canisius-gasse 8), mely az ő tulajdona.

SZÍNHÁZ ~ MŰVÉSZET

A ROMÁN OPERA HETI MŰSORA

Vasárnap: Sába királynője.
Hétfő: Lohengrin.
Szerda: Parasztsbecstület, Bajazzók (Nedda: Rózsa)

A MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MŰSORA

Csütörtök: Pompadour.
Péntek délután: Romeo és Julia.
Péntek este: Pompadour.
Szombat délután: Gyurkovics lányok.
Este: Pompadour.
Vasárnap délután 3 órakor: Gyimesi vadvirág.
Este 8 órakor: Pompadour.

Hétfő: Pompadour.
Kedd: Pompadour.
Szerda: Pompadour.

MOZGÓK MŰSORA

Kedd, január 29.

Select-Mozgó: Figyelem! Zigotto! A meztelen igazság. Nagyszabású szerelmi dráma 6 felvonásban. Főszerepben a páratlan szépségű I. Menichelli. E műsor keretében mutatkozik be Zigotto, a világhírű komikus, a „Zigotto mint ögróf” című kétfelvonásos vígjátékban.

Uránia-Mozgó: A rejtelmek háza. II. rész. Kolosszális társadalmi dráma 4 részben és 28 felvonásban. Főszerepben Ivan Mosjoukine és Páris legjobbjai.

Apolló-Mozgó: Borzalmas éjszaka a menaszériában. Izgalmas dráma vadállatokkal. Főszerepben a kitűnő Carl de Vogt. Nagyon érdekes film.

Zsák ~ Ponyva

Vétel! Eladás
Kölcsönintézet, javítóműhely
Albala Izsó Timișoara
II., Piața Traian 2. szám. Sürgőnycím: Albala Timișoara-Fabrica
Interurban telefon 60

„SIRPINOL”

Legjobb szer a légzőszervek megbetegedései ellen. Ugyint: Tüdő- és hörghurut, köhögés, szarvköhögés és tuberkulózis ellen. Mindenki kérje házi orvosát, hogy „Sirpinol”-t rendeljen!
Kapható minden gyógyszerárban
Készíti: Mera Viktor „Fehér Kereszt” gyógyszer-tára Reghinul-Sásesc

VÁSÁROLJON A TERMELŐNÉL!

GYAPJUIPAR R.-T.

SAJÁT GYÁRTMÁNYU GYAPJUSZÖVETEK.

Hirdetmény

A Temesvár gyárvárosi (Fabrica) orth. izr. hitközség értesíti az érdekelte hitközségeket, hogy Szofter Hermann főrabbi ur felügyelete alatt ezidén igen szép főzöliszből tog Maceszt gyártani. Kékként ab temesvári állomás 17,50 lejért szállítja nagyban a hitközségeknak.

A gyárvárosi orth. hitközség elnöksége

Fuvarosvállalkozót keres

Feuerstein Kálmán „Procsupai erdőüzeme” azonnalra, 15-20 fuvarral. Értekezni személyesen az üzemnél (Borgóbeszterce) vagy a központi irodában, Cluj, Str. Babes (Trefort-u.) 19. sz.

A DIANA GŐZ- ÉS KÁDFÜRDŐ

ERDÉLYBEN A LEGMODERNEBB ÉS LEGHIGIENIKUSABB

GARDI és TÁRSA

fényképezési műtermei
Cluj-Kolozsvár, str. Saguna
(v. Bartha Miklós-utca) 13

Portrék,
gyermekfelvételek,
nagyítások

A farsangi szezon legszebb anyagjai a legnagyobb választékban!

- ARANY, EZÜSTKELMÉK
- CREPE PLISSÉ
- COTTE D' AZUR
- CREPE D' CHIN
- SCHARMANT
- MOARE
- BROCAT
- MATLASSE
- TAFFETT
- VELEUR-CHIFFON
- minden színben

Grünwald & Steiner

női divatkülönlegességek áruháza
Cluj, Piața Unirii 12.
Telefon 961

EREDETI GYÁRI ÁRAK!

APRÓHIRDETÉSEK

Bel- és külföldi fuvarveleket díjmentesen felülvizsgál és fuvardíj-többletet a legrövidebb időn belül folyósít **Recompens** nemzetközi fuvarlevél felülvizsgáló intézet Timișoara, Helvét-u. c. 1643

Pénz- és helyszűke miatt

raktáron levő zongora, ebédő, háló, uriszoba, Wertheim-kassza, perzsaszőnyeg, gyári szőnyegek és hencsertakarók minden elfogadható árban eladatnak.

Beck és Benjamin

Oradea-Mare Strada Cogalniceanu (Várady Zs.-u.) 11. Telefon 17-03

Eladó pianinó. Megtekinthető Triska zongoraraktaiban Cluj, Str. Săguna 14. Telefon 419. 6722

Volt önálló kereskedő, ki könyvelésben és levelezésben teljesen jártas, állást keres. Cim a kiadóban. 6741

Könyvelésben, román, magyar, német levelezésben jártas vagyok, azonnali belépésre állást kérek. Leveleket „Agilis” jellegre a kiadóba kérek. 6749

Villanyerőre berendezett (750) szalámiglyár jutányos árban eladó — Heimann, Dej. 6756

Egy üzemben levő 35-45 HP 2 és fél tonnás „Oppel” gyártmányu teherautó eladó. Központi Szállító Iroda Dej. 6756

Két intelligensebb fiatal hölgy lakást kaphat főtérren, egy azonnalra, másik 15-ére. Nathan Hermanné Wesselényi Miklós-u. 3., emelet.

Értesítés!

A híres szaplonei rabbi aki jelenleg Munkácson lakik, a jövő héten, szombatra, február hó 1-ére Szaploneár érkezik és egy hétig ottmarad. 6757

Negyvenöt tej helyett harmincért (és portó) kapja a következő három könyvet: Marton: A zsidó nemzet Erdélyben, Giszkalay: Titok, Kaczér: Golem ember akart lenni. Uj Kelet könyvosztálya 7

A LEGFINOMABB CSEMEGE A **KALLA-FÉLE** HALKONZERV Kapható minden fűszer- és csemegekereskedésben

Prima bácskai kender
Kapható: **Havas Dezső Timișoara**

Engros **Endetall**
Karlsbadi porcellán edények, tábla-üveg. Mindenféle poharak, demyonok, palackok, lámpaárak bármily mennyiségben legelőnyösebben
AUSLÄNDER LAJOSNÁL CLUJ, Piața M. Viteazul (Széchenyi-tér) 39, Telefon 954.

Első Erdélyrészi Ékszerárugyár
Cluj, Calea Regele Ferdinand 13. szám
Telefon interurban 2-13 * Sürgöny: Juvaere, Cluj
Ékszerárugyártás, nagykereskedés
Fogászat arany és tőrreztés * Arany, ezüst és platina bevitel
Kienle és Schwarzwaldi órákban, valamint kinaezstli tárgyakban nagy lerakat.
Csak viszontelárusítóknak!

Telefon-sz. 81. **LÁDAGYÁR** Flóküzlet Egeres
Mindennemű ládát és fadóboxokat összeszergetett és szétbontott részben megrendelésre azonnali készíti és szállítja a legolcsóbb napi áron
Sajovics és Lebovits fakereskedés és ládagyár Cluj, Strada Cernauti (volt Kajántól-ut) 12. szám

»GANZ«
FÉLE
VILAMOSÁGI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG ÉS TÁRSA
CLUJ, STRADA REGINA MARIA 16. SZ.
SÜRGÖNYCIM: ALTERNO
TELEFON 991

★

Villamos generatorok, dinamók, motorok és transzformatorokból, valamint váltóáramu árammérőórákból és szerelési anyagokból állandó nagy raktár. Bizományi raktár minden nagyobb városban. Költségvetéseket díjmentesen ad.

★

Ganz és Társa Danubius Rt. képvisellete
benzinmotorokra, szivógázmotorokra, centrifugális szivattyukra, téglagyári berendezésekre és vasúti kocsikra, valamint azok tartozékaira. Lloyd 1572

METALLUM

égő a legjobb!

Engros "VEZUV" Engros
MAGAZIN DE TEXTIL, Cluj Piața Mihai Viteazul (v. Széchenyi-tér) 40. Babos-palota
Szövőpamutok (Bumbac)
minden gyártmányu a legolcsóbb napi árakban minden mennyiség kapható. Hirschfeld és Társa aradi cég erdélyrészi kizárólagos lerakata.
Textilárukban nagy választék! Rador 921

„ASTRA”
Prima Fabrică Română de Vagoane și Motoare S. A.
Sürgöncym: Vagonastra Arad * **ARAD** * Telefonszám 694 és 900

Motorosztály:
Autobuszok, Teherautók, Cisternaautók, Stabíl benzínmotorok, Benzín-elektromos gépcsoportok, Esztergápadok, Excenterprések, Frictios prések, Csiszológépek. Alkatrészek mindenféle rendszerű személy- és teherautókhoz és benzínmotorokhoz.

Ezen gyártmányok eredeti gyári árakon beszerezhetők az alábbi bizományi raktárakból:

- ARAD: Automobil és Gépkereskedelmi Vállalat, Strada Alexandri No. 6.
- BRAȘOVAN: „Silvania” Műszaki RT., Piața Boilor No. 7.
- CLUJ: Blaga Emil, Piața Ștefan cel Mare 3.
- LUGOJ: Schwäbische Zentralbank Filiale Lugoj.
- ORADEA-MARE: „Economia” Ipari és Kereskedelmi R. T., Piața Mihai Viteazul No. 1.
- SATMAR: Príncipe Testvérek Vasöntőde és Gépgyár R. T.
- SIBIU: Compania Anglo Americana, Bretter Promenade.
- TÂRGU-MUREȘ: Biró Endre okl. gépészmérnök gépipari vállalata, Str. Ștefan Voda No. 1/a.
- TIMIȘOARA: Schwäbischer Landwirtschaftsverein, Gorovegasse No. 5.